

REGLER FÖR PROV MED SPÅRNING AV SKADADE HJORTDJUR (VAHI)

Godkänd av Finska Kennelklubben ry 29.5.2011. I bruk från 1.1.2012.

1. Syftet med detta prov

Provet som gäller spårning av ett skadat hjortdjur är tänkt att ge en bedömning av en hunds och dess förarens förmåga att spåra skadat villebråd. Den hundförare som deltar i provet ger sitt medgivande till att stå till myndigheternas disposition i en situation som gäller uppsökning av ett skadat hjortdjur. Dessa regler kompletteras av anvisningar som gäller arrangemangen inför provet och domarnas förfarande, och dessa anvisningar måste följas.

2. Provets art

Proven som gäller spårning av skadade hjortdjur är allmänna prov, inte separata tävlingar som anordnas i form av prov. Ett prov för spårning av ett skadat hjortdjur kan också avläggas vid en verklig trafikskada eller skadskjutning. Detaljerade anvisningar för provprestationer av detta slag har bestämts separat, och ingår i en bifogad instruktion.

3. Rätten att delta och begränsningar av denna

Rätt att delta i proven tillkommer renrasiga hundar som uppfyller Kennelklubbens krav på registrering, vaccinering och ID-märkning. Hundföraren ska inneha jaktkort enligt jaktlagen och -förordningen och ska ha giltigt intyg över godkänt skjutprov. Hunden som deltar i provet ska vara minst nio månader gammal.

Följande hundar får inte delta i provet:

- hundar som är sjuka
- tikar som efter mindre än 30 dygn beräknas valpa och tikar som har valpat mindre än 42 dygn före provet.
- hundar som inte uppfyller kraven i Kennelklubbens antidopningsregler

En hund som två gånger deltagit och godkänts i provet får inte längre delta.

Provkommittén och provets överdomare är skyldiga att kontrollera deltagarrätten.

4. Kennelklubbens allmänna regler om jäv vid utställningar, prov och tävlingar

Kennelklubbens senast fastställda allmänna bestämmelse om jäv gäller.

5. Domare, provarrangemang och insändning av resultat

Prestationen vid prov för spårning av ett skadat hjortdjur kan företas och bedömas av en person som av Kennelklubben förklarats kompetent att vara överdomare vid spårprov av detta slag. Rätten att verka som domare måste vara i kraft. Domaren ska vara medlem i Kennelklubben och i en rasorganisation för en jakthundras.

Hundens ägare överenskommer med domaren om tidpunkten för provet. Domaren ansvarar för att spåret utläggs och för arrangemangen. Domaren sänder en slutlig bedömning av provet till provprotokolljusteraren i det kenneldistrikt på vars område provet har skett.

6. Bedömning av hundarna

Alla hundar bedöms på enahanda grunder, oavsett ras.

7. Provklasser

Provet är ett endagsprov i en klass, det förkortas VAHI efter den finska benämningen på skadat hjortdjur.

8. Spår

För varje hund läggs ett separat spår.

9. Provpresentationen

9.1 Spårning

Hunden spårar i en spårlina. Spårningstiden är en timme, men under särskilda omständigheter kan överdomaren bevilja förlängd tid. Orsaken till förlängningen ska anges i protokollet. Tiden räknas från det att föraren meddelar att hunden har fått upp spår, också om det senare visar sig att det var fel spår.

9.2 Avbrytande av prov

Hundens förare har rätt att avbryta provpresentationen, och i så fall förkastas provet.

9.3 Bytet

Om hunden/föraren inte hittar bytet, förkastas prestationen.

9.4 Resultat

Slutresultatet är antingen godkänt eller icke godkänt. Någon prisplacering ges inte. För godkänt resultat ska hunden ha samlat in två dummies från legorna samt bytet.

10. Oskäligt störande under provets gång

Publik eller deltagare i provet får inte under provets gång befinna sig i en position som stör hundens prestation, domarens eller funktionärernas arbete. Domaren ska påtala störningarna.

11. Skada på hunden

Om hunden blir skadad blir dess prestation avbruten.

12. Spåret

Spåret läggs på snöfri mark på ett sätt som låter domaren följa med hundens prestation utan att hunden störs.

Om spårläggningen gjorts på ett sätt som inte uppfyller reglerna, ska spåret förklaras ogiltigt och deltagaravgiften återbetalas.

13. Särbestämmelser

Särskilda bestämmelser i anslutning till prov för spårning av skadade hjorddjur ges med av Kennelklubben fastställda regler i anslutning till denna anvisning.

14. Ändring av reglerna

Ändringar i dessa regler ska godkännas av Kennelklubbens fullmäktige på föredragning av prov- och tävlingskommittén.

15. Krav för championtitel

I provet för spårning av skadat hjorddjur har hunden möjlighet att erhålla titeln jaktchampion (FIN JCH). För denna titel fordras att hunden klarat av två godkända prestationer i VAHI-prov och ett godkänt resultat i spårprov för älghund. Hunden ska dessutom på hundutställning ha fått åtminstone kvalitetsklass "god" efter fyllda 15 månader.

Också andra raser än älghundsraser får delta i spårprov för älghund, om de dessförinnan har godkänts i ett VAHI-prov.

16. Protester och avvikande meningar

Tillämpas Kennelklubbens gällande förfarande vid sökning om ändring.

I bilagan till denna anvisning ingår ett häfte med Kennelklubbens gällande regler och anvisningar.

ANVISNING FÖR ANORDNANDE AV PROV MED SPÅRNING AV SKADADE HJORTDJUR (VAHI)

Godkända av Finska Kennelklubben ry 9.3.2011. I bruk från 1.1.2012.

A. Anordnande av prov av en hunds förmåga att spåra ett skadat hjortdjur (VAHI-prov)

1. Allmänt

Eftersom en hunds förmåga att spåra ett skadat hjortdjur måste konstateras med ett konstgjort blodspår som utläggs i terrängen, är det i denna provform ytterst väsentligt hur provet anordnas och särskilt hur spåret läggs och placeras. Den som lägger ut spåret måste målmedvetet gå in för enhetlig och skälig svårighetsgrad. Man eftersträvar ett resultat som så mycket som möjligt motsvarar naturliga förhållanden.

Spårningsprovet för skadat hjortdjur hålls för varje hund för sig inför en överdomare som har befogenhet att övervaka och bedöma prov av detta slag. Hundägaren ska med domaren överenskomma om tidpunkten för provet.

För de praktiska arrangemangen inför prov av detta slag ansvarar överdomaren och dennes eventuella assistenter. Flera hundar kan delta i samma provevenemang. En regel anses vara att en domare högst kan bedöma sex hundar under en dag.

Överdomaren ska godkänna terrängavsnitten inför provet och ansvarar för att dessa uppfyller reglerna. Det är överdomaren som sköter spårutläggningen.

Överdomaren ska försäkra sig om att tillstånd för provet har getts av markägaren och jakträttsinnehavaren.

En domaraspirant som vill skaffa sig bedömningspraktik ska själv kontakta överdomaren ifråga och överenskomma om praktiktjänsten.

Varken provets arrangör eller överdomaren bär ansvar för eventuella skador på hunden under provets gång.

2. Spåret

- Start: hunden och dess förare förs till en startlinje längs en väg, som markerats längs en 100 meter lång sträcka. Spåret börjar ca 5 meter från vägsträckan och går i rät vinkel utåt från vägen. Hunden och dess förare ska på egen hand hitta spåret så att detta kan ses av domaren, och det ska ske inom 15 minuter. Därefter ska hunden självständigt börja följa spåret.
- Både legorna och bytesplatsen där spåret upphör ska trampas platt på en ca 1 m² stor yta.
- Spårets längd är 1,5 – 2 kilometer.
- Domaren bedömer hunden på dess etapp fram till den första legan.
- Spåret ska ha två vanliga och två brutna vinklar.
- Längs spåret ska det finnas fem legor efter skadat villebråd, alla med en dummy. Hunden ska apportera två av dummyerna samt bytet. Dummyerna (2 x 2 x 10 cm) skall föraren ta med sig ur skogen och överlämna till en tävlingsfunktionär.
- Den senare av de två brutna vinklarna måste vara åtminstone 100 meter före bytesplatsen.
- En bruten vinkel (d.v.s. en vinkel med bloduppehåll) görs så att den blodade svampen dras längs marken 15 meter förbi den tilltänkta vinkelns spets. Därefter lyfts svampen och förs 15 meter bakåt 2-5 meter (beroende på terrängen) utanför spåret, varefter svampen tas ca 10 meter i rät vinkel mot det lagda spåret, där svampen igen fälls till marken och blodspårläggningen fortsätter.
- Mängden blod för hela spåret är 1/3 liter.
- Spåret måste vara minst 2 timmar och som mest 36 timmar gammalt.
- Distansen i terrängen mellan separata spår beror på terrängens art, men ska vara minst 200 meter.
- Blodspåret görs med en svamp som blötts i nöt- eller hjortdjursblod.
- Spåret markeras inte i terrängen.
- Blodet fördelas jämnt längs hela spåret; på startpunkten, legorna och på bytesplatsen stänks någon droppe extra blod.
- Som byte använde en klöv av ett hjortdjur

Domaren jämte eventuell guide följer hunden och dess förare till den första legan, och under den etappen bedömer domaren hundens förmåga att arbeta på egen hand.

Om hunden lämnar spåret måste föraren låta den arbeta fritt för att på nytt hitta spåret. Om hunden inte själv återkommer till spåret, underkänns provet.

Längs resten av spåret, från den första legan till bytet, ska föraren arbeta tillsammans med hunden, som ska vara kopplad (spårsele/spårlina).

Hundens prestation underkänns om föraren har hjälpt hunden i strid med reglerna under det första, av domaren övervakade avsnittet, om spåret är för kort eller om tiden går över 60 minuter.

2.1 Läggnig av spår i terrängen

På den terräng som används för spårläggningen ställs inte exakta krav och bestämmelser, men terrängen ska motsvara en sådan där villebråd i verkligheten kan röra sig och vistas. Spår får inte läggas flera gånger på samma sätt.

I mån av möjlighet ska spårläggningen ske på ett naturenligt sätt, så att terrängen varierar så gott det går att göra, med utnyttjande av t.ex. höjdskillnader, diken och myrar.

2.2 Tappat spår

Om hunden tappar spåret tillåts den leta efter det, så länge som det bedöms vara möjligt att hunden med målmedvetet arbete återupptar spårningen. Om spåret inte hittas, underkänns provet.

Om hunden följer spåret i fel riktning bedöms det som tappat spår, om inte hunden på eget initiativ vänder om.

2.3 Spårningstid

Spårningstiden är 60 minuter. Domaren kan enligt egen bedömning förlänga tiden i någon mån.

2.4 Avsnittet som hunden och föraren går på egen hand

Föraren får anteckna det avsnitt som gått på egen hand.

Föraren förses med en karta, där startplatsområdet är markerat.

3. Byte

Som byte används en klöv av ett bytesdjur.

Bytet måste vara tillräckligt långt från vägen och längs vägen får inte förekomma störningar som kan tänkas störa hundens arbete.

Bytet placeras i spårets slutände, på en plats som nedtrampas.

Bytet tas till fyndplatsen t.ex. i en tät plastpåse så att lukten inte kommer ut i terrängen på andra håll än på själva fyndplatsen. **Transportpåsen** som innehållit bytet måste föras bort från skogen.

B. Överdomarens uppgifter och skyldigheter

Överdomaren ansvarar för att provet genomförs felfritt och ska se till att bedömningarna sker rätt, enligt regler och anvisningar.

Före provet ska överdomaren vid behov instruera hundföraren om hur provet genomförs och grunderna för prestationen, t.ex.:

- Föraren är skyldig att hålla hunden kopplad och att hålla sig omkring 6 meter från hunden under den etapp som domaren ska bedöma.
- Spårningslinan får bara lossas med domarens tillstånd. Även under de senare etapperna ska hunden gå kopplad.
- Provet avbryts: spåret hittas inte, spåret tappas, arbetstiden och dess förlängning efter domarprovning. Rätten för föraren att avbryta provet.
- Förfarandet vid spårning i bakspår
- Vad föraren ska göra vid bytet
- Styrning och hjälpande av hunden, och hur detta inverkar på bedömningen.

Provets överdomare är ansvarig provfunktionär. Till hjälp kan överdomaren ha andra funktionärer, men överdomaren ansvarar i sista hand för dessa personers åtgärder.

Domarrapport

Provet för spårning av skadat hjorddjur är i allmänhet ett individuellt prov, för vilket det uppgörs ett individuellt provprotokoll och ett provprotokoll. Om det vid samma tillfälle på samma dag testas mer än en hund, kan ett provprotokoll uppgöras för alla deltagande hundar.

C. Utbildning av överdomare

Kennelklubbens kommitté för prov och tävlingar utfärdar kallelse till överdomarkurserna. I domarutbildningen följs Kennelklubbens anvisningar för domarutbildning ("*Palkinto-, arvostelu- ja ylituomareiden koulutus ja pätevyminen sekä toiminta*").

En person som aspirerar på domarutbildning ska:

- ha erfarenhet av jakt på hjorddjur
- inneha giltigt jaktkort och ska inneha ett i kraft varande skjutprov, som avlagts med godkänt enligt jaktlagen och –förordningen
- vara medlem av en rasorganisation för jakthundar och medlem av Kennelklubben
- ha varit med som hundförare i ett prov för spårning av skadskjutet hjorddjur, alternativt ska ha verkat tillsammans med myndigheter i praktiska spårningsuppdrag.

En aspirant ska ha gjort minst en bedömning som övning innan provbedömningarna görs. Aspiranten ska själv kontakta resp. överdomare för överenskommelse om övningarna.

Den första provbedömningen måste ske senast 12 månader efter avlagd kursexamen. Mellan den första och den andra provbedömningen får det inte gå mer än två provsäsonger.

D. Regler för hundförare

Den som önskar delta som hundförare i ett prov för spårning av skadade hjorddjur ska ha tillräcklig fysisk kondition, ska inneha giltigt jaktkort samt ha gällande, godkänt skjutprov enligt jaktlagen och -förordningen.

Hundens ägare resp. förare ska överenskomma med en domare som har befogenhet att döma prov av detta slag, om tidpunkten och platsen för provet. När överenskommelse om tid och plats nåtts, ska hundägaren betala deltagaravgift på det sätt som domaren bestämt.

Om hundägaren får förhinder och inte kan delta i provet enligt överenskommelse, ska överdomaren underrättas omedelbart. Om giltigt skäl till uteblivandet saknas, återbetalas inte provavgiften.

För överdomaren ska företes registerbevis för hunden, vaccinationsintyg och eventuella övriga dokument, samt id-märkning.

Hundens förare måste vara inkommen i reglerna för prov av detta slag.

Hundföraren måste exakt följa domarens anvisningar och bestämmelser. Om hundföraren inte följer de givna anvisningarna eller uppträder på ett sätt som strider mot god sed, har domaren rätt att stoppa ekipaget från deltagande i provet.

Hunden måste hållas kopplad under provet.

Det är hundföraren som är hundens officiella representant under provet, oberoende av vem som är hundens ägare. Hunden ska ha samma förare under hela provprestationen.

En hundförare har rätt att när som helst under provets gång avbryta provet. Orsaken till avbrottet ska omedelbart meddelas domaren, och meddelandet antecknas i provprotokollet.

Hundägaren ansvarar för skador som förorsakas av hunden eller som drabbar hunden och dess förare.

E. Anordnande av prov för spårning av skadat hjortdjur efter en verklig trafikskada eller skadskjutning

Allmänt

När spårningen av ett skadat hjortdjur företas efter ett skadat eller skadskjutet djur, styrs förfarandet i första hand av djurskyddslagens bestämmelser.

Det primära syftet är att djuret avlivas snabbt och ändamålsenligt.

Verksamheten styrs av myndighetens instruktioner (i händelse av trafikskada) eller enligt lagen (djur som skadats i jaktsituation).

I ett verkligt läge väljs hunden inte i syfte att låta den avlägga prov. Inte heller börjar man speciellt söka fram eller skaffa fram domare, inte heller vänta på sådana.

Prov av detta slag kan utföras med spårning av hjortdjur, vildsvin eller stora rovdjur.

I terrängkortet antecknas vilket slag av djur som var föremål för provet.

Tekniska hjälpmedel är tillåtna (ex. konstaterande av sträckor enligt en karta).

Prestationen kan godkännas också på snöföre om det annars inte är möjligt att följa spåret utan hund.

(Gäller från 1.8.2018)

För spårningsprovet tas ingen deltagaravgift.

Anmälningar, domare

Anmälning ska göras till en överdomare med VAHI-kompetens innan spårningen börjar.

I terrängen antecknas bedömningen av en VAHI-överdomare eller åtminstone av en för jaktprov kvalificerad prisdomare eller överdomare.

I provet gäller kraven på ekipaget enligt VAHI-reglerna.

Kraven på prisdomare och överdomare ställs enligt Kennelkubbens allmänna regler och anvisningar.

Godkänd prestation

Hunden utför spårningen av det skadade/sårade djuret på en sträcka som är minst 0,5 km. Vidare gäller

1. att djuret påträffas dött, eller
2. det avlivas efter slutförd spårning, eller
3. det skadade/sårade djuret tar till flykten framför gruppen, eller
4. hunden spårar det skadade djuret längs över en sträcka, som minst motsvarar VAHI-provet (1,5 - 2 km) och djuret bevisligen konstateras vara skadat eller sårat och hunden följer spåret med säkerhet (blodspår, observation eller liknande)

Underkänd prestation

Om minimikraven inte uppfylls.

Resultat

Ett VAHI-protokoll upprättas alltid, om domaren har meddelat att prestationen inletts.

Ett möte för analys av provet hålls genast, i alla händelser senast en vecka efter prestationen. Ett resultat är giltigt när överdomaren bekräftat det. Överdomaren ska skicka provprotokollet som han eller hon har granskat och justerat, samt det individuella provprotokollet inom en vecka efter att resultatet fastställts.

Protokollen skickas till protokollgranskaren i det kenneldistrikt där provet inletts.

Undantag

Om minimikraven inte uppfylls, eftersom djuret påträffas dött, djuret avlivas eller om det flyr undan framför gruppen och hunden släpps fri efter det flyende djuret, så skrivs inte ett nollresultat för hunden. Det individuella provprotokollet upprättas men inte provprotokollet. Prestationen bokförs inte som officiell och inga provprotokoll skickas vidare.

Ändringar i dessa anvisningar godkänns av Kennelklubben på föredragning av prov- och tävlingskommittén.